

44 דין נוסף שנאמר בקבלת הדם: תנו רבנן, נאמר בקבלת הדם של
 45 פר חטאת כהן משיח (ויקרא ד טו), 'זלקה הבתן המשיח מים הפר',
 46 ומכאן שצריך לקבל ולזרוק דווקא מים הנפיש של הפר, שהוא
 47 הדם שהנפש יוצאת בו, ולא מים העוד, וכן לא מים התמצית
 48 ששותת ממנו לאחר יציאת דם הנפש. ועוד דרשו מכתוב זה את
 49 הדין של המשנה, 'מים הפר', דם מהפר יקבלנו, שהקבלה
 50 צריכה להיות ממש מצואר הפר, אבל דם שהתקבל ממקום אחר
 51 פסול.
 52 מפרשת הגמרא את הדרשה האמורה: ובהכרח שכן יש לדרוש את
 53 הכתוב, דאי סלקא דעתך - משום שאם יעלה בדעתך לפרש 'מים
 54 הפר' בדבתיב (כפשוטו), שיש לקבל מים הפר ודי אפילו במקצת
 55 דם, והרי לא כן הוא, דהאמר רב, השוחט את הקרבן צריך שיקבל
 56 את כל דמו של פר, שנאמר (שם ט) 'ואת כל דם הפר' ישפך
 57 אל יסוד מזבח העלה, אלא בהכרח שאין כתוב זה מתפרש כפשוטו,
 58 אלא כך יש לדרשו, 'מים הפר' דם מהפר יקבלנו. וקסבר התנא
 59 של כריתא זו, שלפעמים גורעין אות מתוכה אחת ומוסיפין אותה
 60 לתיבה הסמוכה לה, ודורשין את הכתוב על פי שינוי זה. על כן גם
 61 בכתוב זה נוטלים את המים מתיבת 'מים', ומוסיפים אותה לתיבת
 62 'הפר', וכאילו נכתב 'דם מהפר', שמשמעותו קבלת הדם מהפר ולא
 63 ממקום אחר.
 64 חזרת הגמרא לדין בדברי רב שהוכחו לעיל: נוסף - נשוב לעצם
 65 דברי רב ונבאר אותם, אמר רב יהודה אמר רב, השוחט צריך
 66 שיקבל את כל דמו של פר, שנאמר 'ואת כל דם הפר ישפך אל
 67 יסוד מזבח העלה'.
 68 שואלת הגמרא: והא בשפיכת השירים של הדם על היסוד לאחר
 69 נתינתו על קרנות המזבח בתיב - נאמר כתוב זה, ולא בקבלת הדם,
 70 ואיך דורש משם רב שצריך לקבל את כל דם הקרבן. משיבה הגמרא:
 71 אם אינו ענין לשירים - אם אין כתוב זה מתפרש בשפיכת שירי
 72 הדם, דהא ליתיה לבולית דם - שהרי לאחר שניתן מהדם על קרנות
 73 המזבח כבר לא נשאר ממנו כולו, תגיהו ענין - יש להעמידו
 74 (בקבלה) [לענין קבלה], שצריך כל הדם להתקבל בכלי.
 75 דין נוסף הנדרש ממה שנאמר 'מים הפר': אמר רב יהודה אמר
 76 רב, שמואל, השוחט צריך שישפך מים מיד לאחר השחיטה,
 77 כדי שלא יפול הדם שעל הסכין לתוך המזרק. ומקור דין זה הוא ממה
 78 שנאמר (ויקרא ד טו) 'זלקה הבתן המשיח מים הפר' ולא שיקח מים
 79 הפר וגם מים דבר אחר, והדם שעל הסכין קרוי דם הסכין ולא דם
 80 הפר.
 81 שואלת הגמרא: דם שעל הסכין בטאי טקנה ליה - מאחר שאין
 82 להניח לדם שעל הסכין ליפול לתוך המזרק, במה הוא מקנה.
 83 משיבה הגמרא: אמר אביי, מקנהו בשפת המזרק מבחוץ, כדי
 84 שהדם לא יזוב לתוכו, שהרי דם זה אינו כשר לזריקה כאמור. ועל
 85 שם קינות הדם קרוי המזרק גם 'כפור', בדבתיב (שם א) על מזרקי
 86 הדם 'כפור' וזהו, שכן משמעות 'כפור' היא קינות וניקוף.
 87 הגמרא מביאה דין נוסף העולה מהדרשה האמורה: אמר רב הירש
 88 אמר רב ירמיה בר אבא, השוחט צריך שישפך

1 לדעת חכמים יישבנו שאחד מהלימודים בא להצריך ימין בקידוש
 2 קומץ. אך מבואר במנחות (כו.) שנחלקו אמוראים בדעת רבי שמעון
 3 האם יש צורך בכלל לקדש את הקומץ בכלי שרת או לא. הגמרא
 4 מקשה מה ילמד רבי שמעון מהגזירה שוה. מקשה הגמרא: ולרבי
 5 שמעון הלא בעי - שאינו מצריך לעשות במנחה קידוש קומץ, ואף
 6 למאן דאמר - לדעת רב נחמן בר יצחק הסוכר שהגם שלרבי שמעון
 7 גמי בעי קידוש קומץ, מכל מקום בשמאל אבשורי סבשך - מתיר
 8 לקדשו בשמאל, ולשתי דעות אלו עדיין קשה, שהגזירה שוה 'ד יד'
 9 דרבא, למה לי - לשם מה הוצרכה, והרי אי אפשר לומר שהוצרכה
 10 כדי לחייב שקידוש הקומץ יהיה בימין, שהלא לדעה הראשונה אין
 11 צורך כלל בקידוש, ולדעה השניה הקידוש אכן יכול להעשות
 12 בשמאל. ואי - ואם נאמר שהיא באה ללמדנו לקמיצה עצמה
 13 שנעשית בימין דווקא, מדברי רבי יהודה בריה דרבי הירא נפקא
 14 (למדונה), דאמר רב יהודה בריה דרבי תיבא, מאי טעמא דרבי
 15 שמעון שהכשיר את הקטרת המנחה שלא בכלי שרת, משום [דאמר
 16 קרא] בפרשת הקרבת המנחה (ויקרא טו) 'קדש קדשים היא כהטאת
 17 ובאשם', הוקשה המנחה גם לחטאת וגם לאשם, ללמדנו שאם בא
 18 לעובדה - לעשות את עבודתה ביד, עליו לעובדה בימין, בדין
 19 זריקת דם הקטאת הנעשית באצבע יד ימין, ואם בא לעובדה בכלי,
 20 רשאי לעובדה בשמאל כזריקת דם אשם הנעשית בכלי ולדעת רבי
 21 שמעון (לעיל דה) כשרה בשמאל, וממילא מוכח מדרשה זו שהכהן
 22 רשאי לעשות את עבודת המנחה ביד או בכלי. ומכל מקום למדנו
 23 שעבודות המנחה הנעשות ביד טעונות ימין דווקא, וזהו המקור גם
 24 לקמיצה שתהא בימין, כיון שהיא נעשית ביד. ומעתה קשה, כיון
 25 שאת הקידוש גם לדעה שצריך לעשותו אין צורך בימין, ואת הדין
 26 שקמיצה בימין לומדים מההיקש, מה איפוא לומדים מהגזירה שוה
 27 יד יד'. מתרצת הגמרא: לא נצרכא הגזירה שוה [אלא] ללמד על
 28 קומץ מנחת הופא שיקמצהו בימין. והטעם שהיינו סבורים לחלק
 29 בין מנחת חוטא לבין כל המנחות, סלקא דעתך אמינא, הואיל
 30 ואמר רבי שמעון (מנחות ג) שהטעם שלא הטעינה התורה את מנחת
 31 החוטא שתהיה בשמן ולבונה כשאר המנחות משום שרצתה שלא
 32 יהא קרבנו מהודר, ולפיכך היה מקום לומר שבי קמץ לה בשמאל
 33 גמי תיתבשר - כשקומץ את מנחת החוטא בשמאלו גם תהא כשרה,
 34 שהקמיצה בשמאל מפחיתה אף היא בהידורה, קא משמע לן - לכך
 35 באה הגזירה שוה יד יד' להשמיענו שאין הדבר כן, אלא גם במנחה
 36 זו טעונה הקמיצה ימין דווקא.
 37 משנה
 38 משנתינו שונה דין נוסף בקבלת דם הקרבנות: אם נשפך הדם של
 39 הקרבן לאחר שחיתתו על תרצה לפני שהתקבל במזרק (כלי שרת
 40 שבו מקבלים את הדם), ואספו הכהן מהרצפה ונתנו במזרק, הרי
 41 הוא פסול.
 42 גמרא
 43 הגמרא מביאה את מקור פסולו של דם שנשפך, ואגב כך מביאה

62 פסולין מים אלו למי חטאת. אבל אם שם תחת הקילוח עלי קנים
63 ועלי אגוזים (כשיריה) [בשירין]. זה הכלל, אם עברו המים דרך דבר
64 המקבל טומאה, כגון גופו של אדם או אוכלין פסולין, ואם עברו
65 דרך דבר שאינו מקבל טומאה בשירין.
66 שואלת הגמרא: מנא הני מילי, ומשיבה: דאמר רבי יוחנן משום
67 רבי יוסי בר אבא, אמר רבא, אמר רבא (יסקא ד ל) אד מעין וכו' מקנה טים
68 והיה טהור, ומיהיה טהור משמע שתנייגן (עשייתם) של המקואות
69 על ידי טהרה תהא, כלומר על ידי דבר שאינו מקבל טומאה. והוא
70 הדין בכל מים המטהרים כגון מי חטאת, שצריכים להכנס לכלי
71 דווקא על ידי דבר שאינו מקבל טומאה.
72 מוכיחה הגמרא: אמר רבי חייה (בר אבא) אמר רבי יוחנן, זאת
73 אוסרת אוריר בלי בבלי דמי, ומשעה שהמים עומדים באוריר שכנגד
74 הכלי הרי הם כמונחים בתוכו, שאם לא כן לא היה להם להפסל,
75 שהרי אינם נופלים מהיד לחבית, אלא מקלחים באוריר לרחוב החבית
76 ונופלים בריחוק מקום, ונמצא שמהאוריר הם נופלים לתוכו. אלא
77 בהכרח שמיד בירידתם מעל גבי היד וכניסתם לאוריר שכנגד החבית,
78 הרי הם נחשבים כנתונים בתוכה, ונמצא שהויתם בידי אדם
79 ופסולים.
80 הגמרא מנסה לדחות את ראייה זו: אמר רבי ירמיה לרבי חייה
81 בר אבא, ודילמא מדובר בשותת - באופן שהמים שותתים מהיד
82 הישר לחבית, ואם כן אין הוכחה מדבריה שאוריר כלי בכלי.
83 אמר רבי חייה בר אבא, תרדא - שוטה בהול, הלא כרי שיעברו
84 מים לתבית תנן, ומלשון העברה משמע שעברו המים מהיד לחבית
85 בדרך קילוח ולא בשותתה.
86 הגמרא מביאה את מקור המשנה האמורה: ואמר רבי חייה בר אבא
87 אמר רבי יוחנן, מעדותו של רבי צדוק, נישנית משנה זו. ויתנן
88 במסכת עדות (פ"ז מ"ד), העיד רבי צדוק על המים הוזהלן על קרקע
89 ההר שקילתן בעלי אגוזין לתוך הכלי לשם מי חטאת, שהן בשירין.
90 וזה היה המעשה שאירע באחיליא, ובא מעשה זה לפני הכמים
91 בלשבת הגזית, והבשירו מים אלו.
92 הגמרא מביאה פסול נוסף הנלמד מירמיה הפר: אמר רבי ירמיה אמר
93 רבי, הצורן - הפוגם און הפר לאחר שחיתו ואחר כך קיבל את
94 דמו, פסול, שנאמר בחטאת (יסקא ד ל) זלקה הכהן הקושיח מרם
95 הפר, ומשמע שצריכה הקבלה להיות באותו פר שהיה כבר בשעת
96 השחיטה, וכשם שבשעת השחיטה מום פוסל, הוא הדין לשעת
97 הקבלה.
98 שואלת הגמרא: אשבחן פסול זה בקרשי קרשים, אך בקרשים קלים
99 סגלן דין זה. משיבה הגמרא: אמר רבא, תניא, נאמר בפסח שהוא
100 קדשים קלים (שמות י"ח), שיה תמים וכו' שנה, ומכאן שיהא
101 תמים וכן שנה בשעת שחיטה, אך בקבלה ובהולכה ופזריקה סגין
102 שצריך הפסח להיות תמים וכן שנה. תלמוד לוטר דיה, שקל
103 תויותיו - עבודותיו לא יהיו אלא בעודו הם וכן שנה.
104 איתביה אבי לרבא, הלא שנינו בפסחים (ע"ג), רבי יהושע אומר,
105 כל הזבחים שבתורה, כל זמן שנשתייר מהן פזית בשר או פזית
106 חלב, זורק את הדם. והרי אם נחסרו הכשר והחלב אין לך מום גדול
107 מזה, ואיך אפשר לזרוק על כזית בלבד, הלא הקרבן צריך להיות
108 תמים בשעת הזריקה.
109 אלא אמר לו אבי לרבא: תרגומא - יש לפרש את הברייתא רק אכן
110 שנה, שהפסח צריך להיות בשנתו הראשונה גם בשעת הקבלה
111 וההולכה והזריקה.
112 מקשה הגמרא: ומי איבא מירי - וכי יתכן דבשעת שחיטה יהיה בן
113 שנה, ואילו בשעת הולכה וזריקה יהיה בן שנים, והלא כל עבודות
114 הקרבן נעשות באותו יום. מתרצה הגמרא: אמר רבא, זאת אוסרת
115 ששעות פוסלות בקרשים, ושנה של קדשים אינה נמדדת מיום ליום
116 אלא משעה לשעה. נמצא שאם נולד השה בידי בניסן בשעה
117 תשיעית של היום, אף אם נשחט קודם השעה התשיעית אי אפשר
118 לזרוק את דמו לאחר שעה זו.
119 הגמרא מביאה דין בקבלת הדם ומקשה ממנו על דברי רבי זירא
120 לעיל: אמר רבי אמי אמר רבי אלעזר, היתה היא עומדת בפנים
121 העזרה ורגליה עומדות בחוץ, אם חתה את רגליה ואחר כך שחט
122 אותה, הרי היא בשירה.

1 וירידן שכעצאר הקרבן לאור שכנגד תוף הבלי, כדי שתהיה קבלת
2 הדם מהפר לכלי. אבל אם אין הורידים מכוונים כנגד הכלי בשעת
3 השחיטה, נמצא שלא עמד או הדם ליפול לתוך הכלי, ואין זו קבלה
4 מהפר לכלי, אלא מהפר לאור ומהאור לכלי.
5 מביאה הגמרא: איתמר נמי, אמר רבי אמי אמר רבי יוחנן, וירידן
6 צריך שיראו אור בלי בשעת השחיטה.
7 הגמרא מביאה ספק בדין זה: בעא מיניה רבי אמי מרבי יוחנן, היה
8 מקבל את הדם ונפתחו שולי המזרק - נעשה חור בתחתיתו עד
9 שלא הגיע דם לאור הכלי, מהו. האם אור שאין סופו לנוח
10 במזנה דמי, ואפילו שאין הדם עומד לנוח במזרק אלא לצאת דרך
11 החור שבתחתיתו, מכל מקום כשהוא עומד מעל אוריר הרי הוא
12 נחשב כמונח בתוכו, ויש כאן קבלה מהצואר לכלי. או שמת מאחר
13 שאין סופו של הדם לנוח בו לא במזנה בתוכו דמי, ואין זו קבלה
14 מהצואר לכלי, אלא הוא כדם שנשפך מהצואר לרצפה ופסול.
15 אמר רבי יוחנן, תניתוק בברייתא, תבית שפונחת תחת היזנוק
16 [-היזנוק] שנמצא בראש הר זקוף וקילוח המים נופל לתוכה, הים
17 שבתוכה של החבית וכן המים שבתוכה לה מעליה כנגד אורה,
18 פסולין למי חטאת, שכן אינם באים אלא ממים חיים שלא ניתנו
19 מעולם בתוך כלי עד לניתנתם בכלי לשם קידושם למי חטאת, וחבית
20 זו לא ניתנה שם לשם כך. לכן אם כבר נפלו המים לתוכה פסולים,
21 שכן כבר אינם מים חיים. ואפילו אם עדיין לא נפלו לתוכה אלא הם
22 מעליה הרי הם פסולים, שכן מאחר שסופם ליפול לתוכה הרי הם
23 כאילו מונחים בה כבר מעכשיו. ואם צירף - הסמיקו את פיה של
24 החבית ליזנוק ואין אור מפסיק בין פי החבית לבין היזנוק, הים
25 שכבר יצאו מהיזנוק ונמצאים בתוכה פסולין. ואולם המים
26 שבתוכה לה ועדיין הם בתוך היזנוק בשירין, משום שכל זמן שהם
27 בתוך יזנוק אינם נחשבים כמונחים בתוך החבית.
28 ופשט רבי יוחנן את ספיקו של רב אמי מהירשא של הברייתא, שכשם
29 שהמים הנמצאים באוריר כנגד החבית נחשבים כמציים בתוכה, כן
30 הדם המצוי באוריר כנגד המזרק נחשב כמונח בתוך המזרק, ועל כן
31 קבלתו היא מהפר לכלי וכשירה.
32 תמחה הגמרא: האי טאי - מה תשובה היא זו, הלא בעי מיניה רב
33 אסי על מזרק שנפתחו שוליו, שהאור שמעליו הוא אור שאין סופו
34 לנוח, שכן סוף הדם להשפך ממנו החרצה דרך החור שבתחתיתו,
35 וקא פשט רבי יוחנן מתבית שלימה שהמים שמעליה הם באוריר
36 שסופו לנוח. משיבה הגמרא: תרתי קא בעי מיניה רב אסי מרבי
37 יוחנן, בתחילה הסתפק במזרק שנפתחו שוליו, ולאחר מכן הסתפק,
38 שאפילו אם תיטצי לוטר שאור שאין סופו לנוח לאו במזנה דמי, או לא.
39 עדיין יש להסתפק באוריר שסופו לנוח, טאי, האם כמונח דמי או לא.
40 ופשט רבי יוחנן מדברי הברייתא רק את הספק השני, שהוא כמונח
41 בתוכו.
42 הגמרא מביאה שמועה זו באופנים אחרים: רב יוסף תתני תבי את
43 שאלת רב אסי ותשובת רבי יוחנן, אבל רב בנהא תתני, שבתבית
44 עצמה בעא מיניה רב אסי את רבי יוחנן, האם המים שסופם לנוח
45 בתוכה נחשבים כמונחים בה ונפסלים למי חטאת או לא. ופשט רבי
46 רבי יוחנן את ספיקו בתבית מברייתא זו.
47 רבה תתני שעל דין תבית במי חטאת בעא מיניה רב אסי, ופשט
48 ליה רבי יוחנן מכל מזרק שמתקבל בו דם הקרבן, וכי אי אתה מודה
49 במזרק שהים שמעליו כנגד אוריר נחשב מיד ביציאתו מהצואר
50 כמונח בתוכו משום שסופו לנוח בו, ואפילו שאי אפשר לו לדם
51 בלא יזנוק - קילוח לרחוב הכלי, שהרי אין הדם נופל כנגד מקום
52 יציאתו אלא הוא מקלח לצדדים ברחוב כל הכלי. ואם אור שסופו
53 לנוח לאו כמונח דמי, נמצא שנכנס לכלי מן האוריר ולא מהפר, והרי
54 התורה אמרה דם מהפר יקבלנו. אלא בהכרח שמשום שסופו לנוח
55 בכלי הרי הוא כמונח בתוכו מיד ביציאתו. והוא הדין לגבי תבית
56 שהמים שסופם לנוח בה נחשבים כמונחים בה ונפסלים למי חטאת.
57 הגמרא מוכיחה ממשנה שדבר הנמצא באוריר הכלי נחשב כמונח
58 בתוכה: תנן תהם (פרה פ"ז מ"ד), מים שיורדים מהר משופע שחבית
59 עומדת בתחתיתו והמים נופלים מאליהם לתוכה, אם נתן האדם את
60 ידו או רגלו מתחתיהם, או ששם שם עלי ורקות הראויים לאכילה,
61 ועשאה כעין מרוב כרי שיעברו עליהם הים ופלו לתוך התבית,